

Prostistruktur – Tunsberg bispedømme

1. Innledning

Geografisk er Den norske kirke inndelt i bispedømmer, prostier og sokn. Det er bispedømmerådet som avgjør antall sokn og prostier og hvor grensene skal gå. Bispedømmerådet har videre det økonomiske ansvaret både for prestestillingene i bispedømmet og tilskudd til fellesrådene for diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk. Bispedømmerådet har også ansvar for å følge opp strategiplaner og andre vedtak i Kirkemøtet og være et strategisk organ i bispedømmet.

Bispedømmerådet har dermed et samlet ansvar for kirkelig inndeling, økonomi og strategi i bispedømmet. Det betyr at bispedømmerådet, utfra de økonomiske og strategiske rammer som er gitt, må vurdere om den kirkelige inndelingen er den beste, om pengene brukes klokt og om en bidrar til å virkeliggjøre folkekirkens visjon om Mer himmel på jord.

Bispedømmerådet har tidligere oppfordret alle menighetsråd til å vurdere hvorvidt en bør samarbeide tettere med andre, ha felles menighetsråd eller slå sammen sokn. Denne prosessen er i gang mange steder, og vil bli fulgt opp av bispedømmerådet fram mot kirkevalget 2027.

Bispedømmerådet har vedtatt å gjennomgå prostistrukturen med tanke på å redusere antall prostier. Hovedspørsmålet er da: Hvor mange prostier trenger vi i Tunsberg, eller sagt på en litt annen måte: Hvor mange proster er nødvendig for at Tunsberg bispedømme skal fungere best mulig gitt de rammer vi har?

Målet med denne høringen er å få gode argumentere for og imot de ulike alternativene, slik at bispedømmerådet kan vedta en prostistruktur som er bærekraftig for framtiden, og hvor mest mulig ressurser brukes i den lokale kirke og ikke på overordnede nivå.

I dette høringsdokumentet beskrives bakgrunn for problemstillingen, hva et prosti er og ikke minst hva en prost er, siden det på mange måter er prosten og prostens oppgaver og ansvar som definerer størrelsen til et bærekraftig prosti.

Tunsberg har i dag 9 prostier og bispedømmerådet har vedtatt en intensjon om reduksjon, men at ulike alternativer først skal sendes på høring. Det er allerede gjort vedtak om å legge ned Eiker, og i dette høringsdokumentet presenteres seks ulike alternativer for endringer i prostistrukturen, hvorav to berører Eiker.

Høringsinstansene bes da om å gi sine kommentarer til de seks alternativene. Det er selvsagt mulig å beholde dagens struktur, men da må en argumentere for hvorfor det er bedre enn de presenterte alternativene.

Høringsspørsmål:

Vi ber høringsinstansene svare på følgende:

1. Gitt beskrivelsen av prosti og prost i høringsdokumentet, hvilke forventninger har dere til prosten?
2. Ut fra gjennomgangen i høringsdokumentet, hva tenker dere er de viktigste hensynene å ta når en vurderer antall prostier og størrelsen til prostiene?
3. Hvordan vil dere vurdere de alternativene i høringsdokumentet som angår dere?
4. Er det alternativer som ikke er beskrevet, men som dere mener vil være bedre løsninger, og eventuelt hvorfor?
5. Hva skal til for at eventuelle endringer i prostistrukturen skal bli vellykket og hva tenker dere om vedlagte risikovurderinger?
6. Har dere andre merknader eller kommentarer til høringsdokumentet?

Høringsfristen er 1. mai 2026 og høringsuttaalelsene sendes til:
tunsberg.bispedomme@kirken.no

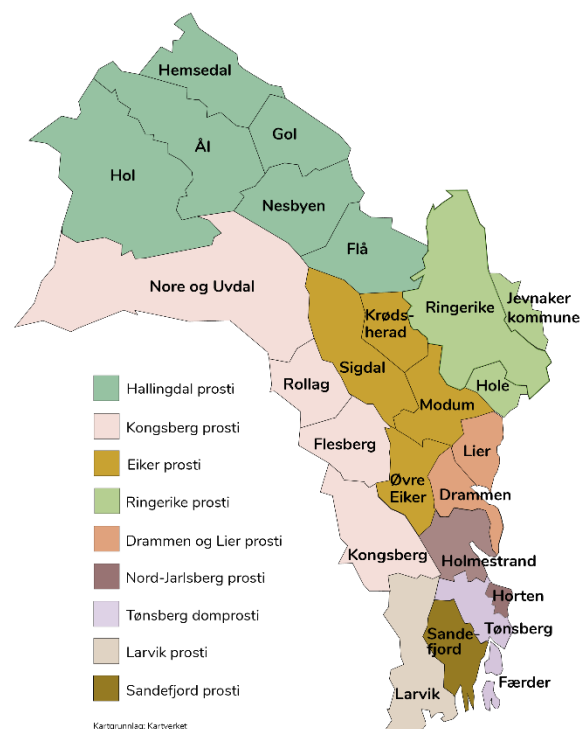
2. Utgangspunkt

Bakgrunn

Tunsberg bispedømme består av 9 prostier, 25 fellesrådsområder (kommuner) og 99 sokn. Da prosten i Eiker prosti gikk av med pensjon i 2022, ble det igangsatt en prosess for å vurdere hvorvidt prostiet skulle bestå, deles eller slås sammen med et annet prosti. Bispedømmerådet ville se eventuelle endringer i Eiker i sammenheng med resten av prostistrukturen i bispedømmet, og det ble nedsatt en arbeidsgruppe som fikk i mandat å vurdere hele prostistrukturen og komme med eventuelle forslag til endringer.

Arbeidsgruppen fikk relativt kort tid til sitt arbeid, noe som medførte at de ikke fikk foretatt en så grundig gjennomgang som de ønsket. Gruppen landet derfor med å anbefale at kun Eiker prosti ble

Tunsberg bispedømme

delt eller slått sammen med et annet prosti og at det ellers ikke ble gjort andre endringer.

Rapporten fra arbeidsgruppen ble sendt ut på høring til berørte prostier (Eiker, Kongsberg, Ringerike og Hallingdal). På bakgrunn av høringen, vedtok bispedømmerådet i 2024 å legge ned Eiker prosti, men ønsket samtidig at det skulle gjennomføres en ny gjennomgang av hele prostistrukturen, og da sett i lys av forventede føringer fra Kirkerådet. Den endelige beslutning om Eiker skal deles eller slås sammen ble utsatt til etter en slik helhetlig gjennomgang.

Dessverre har ikke Kirkerådet vedtatt tydelige føringer for framtidig prostistruktur i Den norske kirke ut over det som framkommer i Delrapport 1 knyttet til prosessen med omorganisering av Den norske kirke. Flere bispedømmer har likevel utredet egen prostistruktur de senere år og gjort endringer, og da i all hovedsak med reduksjon av antall prostier som resultat.

På den bakgrunn valgte Tunsberg bispedømmeråd i juni 2025 å be stiftsdirektøren gjennomgå prostistrukturen i bispedømmet uavhengig av eventuelle føringer fra Kirkerådet. Et viktig premiss for en slik gjennomgang, er den økonomiske situasjonen i bispedømmet hvor en ønsker å skjerme prestetjenesten så langt som mulig for eventuelle nedskjæringer. Men også strategiske og strukturelle hensyn skal ivaretas på en god måte ved eventuelle endringer i prostistrukturen.

Myndighet

Prostiet er i utgangspunktet en geografisk størrelse jf. Kirkeordning for Den norske kirke:

Soknet er den geografiske rammen om menigheten. Hvert sokn hører til et prosti. Hvert prosti hører til et bispedømme. (§ 3)

Ifølge samme paragraf er det bispedømmerådet som har myndighet til å gjøre endringer i den kirkelige inndeling. Kirkemøtet har tydeliggjort dette i «Bestemmelser om avgjørelsesmyndighet i saker om kirkelig inndeling» hvor det bl.a. står:

Bispedømmerådet har (...) avgjørelsesmyndighet i følgende saker:

- a. opprettelse eller nedleggelse av prosti*
- b. overføring av et sokn fra et prosti til et annet*
- c. endring av grensene mellom sokn*
- d. sammenslåing av sokn*

Det er også utarbeidet saksbehandlingsregler for denne type saker:

Ettersom Kirkerådet nå står for den overordnede økonomistyringen i rettssubjektet Den norske kirke, forutsetter Kirkerådet at bispedømmerådet forelegger saker om oppretting av nytt prosti for Kirkerådet, i tillegg til instansene lokalt som uttaler seg i denne typen saker. Prostiet er prestenes tjenestedistrikt, og det er derfor viktig at også hensynet til medbestemmelse ivaretas.

Det betyr at opprettelse av nye prostier må forelegges Kirkerådet, men andre endringer i prostistrukturen kan bispedømmerådet vedta på egenhånd. Det er likevel en forutsetning at de som berøres av eventuelle endringer, får anledning til å uttale seg i forkant. Derfor sendes alternativene nedenfor på høring.

Historien

Tunsberg bispedømme ble skilt ut fra Oslo bispedømme og opprettet i 1948. Ved etableringen bestod bispedømmet av Vestfold og Buskerud fylker. Det var en diskusjon hvorvidt deler av Telemark også skulle inngå i det nye bispedømmet, men dette fikk ikke flertall på Stortinget. Ved etableringen bestod bispedømmet av 7 prostier. I 1970 ble Eiker prosti skilt ut fra Drammen prosti, og i 1999 ble Sandefjord skilt ut fra Larvik prosti og Lier prosti skilt ut fra Drammen prosti. Bispedømmet hadde da 10 prostier.

I forbindelse med kommunesammenslåingene og endringer av kommunegrenser i 2020, ble det foretatt flere justeringer av prostigrensene i Tunsberg. Drammen og Lier prostier ble slått sammen til ett prosti som også ble utvidet da Svelvik og Nedre Eiker ble del av Drammen kommune og da også det nye Drammen og Lier prosti. I tillegg ble det gjort en del andre justeringer som fikk konsekvenser for Sandefjord, domprostiet og Nord-Jarlsberg.

I dag består bispedømmet av Vestfold og Buskerud fylker samt Jevnaker kommune som ble del av bispedømmet i 2022. Totalt er det 9 prostier og 25 kommuner, men både prostier og kommuner er av svært ulik størrelse.

Dagens prostistruktur

Nedenfor følger en skjematisk oversikt over dagens prostistruktur med noen nøkkeltall. I oversikten er Eiker fortsatt med som eget prosti.

Siden bispedømmerådet ikke har samlet oversikt over alle ansatte i fellesråd, kan det være enkelte feil i tabellen nedenfor, men den gir likevel et godt bilde av situasjonen. Antall ansatte i de ulike kategoriene er antall personer, ikke årsverk. Dette fordi det er antall personer som har mest konsekvenser for prostens ansvar og oppfølging (mer om det nedenfor).

Prosti	Innbyggere	Medlemmer	Sokn	Fellesråd	Areal Km ²	Prester ¹	Diakoni ²	Undervisning ³	Kirke-musikk ⁴
Larvik	48 827	31 881	11	1	771	10	3	10	9
Sandefjord	66 675	39 769	10	1	414	10	4	7	10
Domprostiet	85 297	53 510	14	2	426	16,5	7	12	15
Nord-Jarlsberg	54 985	33 526	7	2	481	12	2	5	8
Drammen og Lier	133 852	69 958	14	2	587	19	12	14	15
Eiker	41 258	28 324	8	4	2 032	9	2	4	7
Kongsberg	35 661	23 324	13	4	3 988	8	2	3	6
Ringerike	38 817	30 231	12	3	1 751	10	2	5	8
Hallingdal	18 295	14 306	10	6	5 403	7	3	5	10

3. Hva er et prosti?

Det er lang tradisjon i kirken for å dele bispedømmene inn i prostier. Utgangspunktet for dette høringsdokumentet er å undersøke hvorvidt dagens prostiinndeling i Tunsberg er den mest hensiktsmessige gitt gjeldende kirkeordning, tjenesteordninger og annet regelverk knyttet til dagens kirkelige organisering.

I dette kapittelet vil vi derfor se nærmere på hva et prosti er og hvilke kriterier det er naturlig å bruke når en vurderer antall prostier, prostienes størrelser og andre problemstillinger knyttet til prostistrukturen.

Prostiet

Et prosti er, i kirkeordningen, først og fremst et geografisk område innenfor et bispedømme. Selv om det ikke framkommer entydig, så er det noen geografiske føringer en bør følge ved inndeling av prostier:

- Et prosti bør bestå av en eller flere kommuner/fellesrådsområder slik at alle fellesråd hører inn under kun et prosti. Det betyr at en kommune ikke kan deles slik at ulike deler av kommunen hører hjemme i forskjellige prostier.
- Et prosti bør i sin helhet høre inn under samme statsforvalterembete (dette handler bl.a. om beredskapsområder). For Tunsbergs del betyr det at prostiene enten bør ligge i Vestfold eller Buskerud/Akershus.

Prostiet er altså en geografisk størrelse, men det som først og fremst «binder» prostiet sammen, er prostens og dennes ansvar og oppgaver. Det er derfor nødvendig å beskrive

¹ Antall menighetsprester og spesialprester unntatt prost

² Antall diakoner og diakonimedarbeidere

³ Antall kateketer, undervisningsledere og menighetspedagoger

⁴ Antall kantorer og organister, her er det mange deltidsstillinger

prosterollen så godt som mulig for deretter å kunne vurdere en hensiktsmessig prostistruktur.

Prosten

Prostetjenesten er en gammel kirkelig tjeneste, men opp gjennom historien har rollen endret funksjon, myndighet og innhold en rekke ganger. Bare de siste 50 år har mye skjedd. Fra å være «den eldste» av sokneprestene i et prosti ble prosten først knyttet til et bestemt sokn og var da både prost og sokneprest. Mange opplevde da at prosten mer var prestenes talsmann i møte med annen kirkelig myndighet heller enn å være biskopens/arbeidsgivers representant, selv om prosten også hadde et overordnet ansvar for prestene i prostiet.

I Den norske kirke gjennomgikk prosterollen betydelige endringer som følge av prostereformen i 2004. Formålet var å bedre arbeidsvilkårene for den enkelte prest, styrke og tydeliggjøre prostens rolle som leder av prestetjenesten i et prosti og utvide den geografiske rammen for prestetjenesten fra sokn/prestegjeld til prosti. Reformen er beskrevet og evaluert i «Ny organisering av prestetjenesten («Prostereformen»)), rapport 2013/2 fra Diakonhjemmet høgskole».

Prosten, slik hen beskrives i vedtatte tjenesteordninger og andre kirkelige retningslinjer, er først og fremst en mellomleder som «*leder prestetjenesten i prostiet og bistår biskopen i dennes tjenesteutøvelse*». Det er altså prostens lederrolle på vegne av biskopen som framheves.

Med utgangspunkt i gjeldende tjenesteordning for proster, kan en beskrive prostens ansvar og oppgaver slik:

- Prosten leder prestetjenesten og ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i prostiet. Det betyr at prosten både har et administrativt og et faglig ansvar overfor prestene.
- Prosten bistår biskopen i dennes arbeid, er medhjelper i tilsynet og deltar på prostemøter og eventuelt andre møter biskopen bestemmer.
- Prosten skal bidra til godt arbeidsmiljø, samarbeid og åndelig fellesskap innen de kirkelige arbeidslag i prostiet og bistå ansatte og kirkelige organer med faglig veiledning, råd og støtte.
- Prosten skal stimulere prester og øvrige kirkefaglige medarbeidere til etterutdanning og annen kompetanseutvikling.
- Prosten skal gjøre tjeneste som menighetsprest, foreta prostibesøk, medvirke ved visitaser, vigslinger og innsettelse og ellers utføre en rekke andre oppgaver.

Som en ser ovenfor, er prostens ansvar stort og mangfoldig, og prostetjenesten utøves ulikt både mellom bispedømmene og innad i et bispedømme.

Prostehverdagen

Prostene, også i Tunsberg, utøver rollen sin ulikt. Det handler både om personlige preferanser og egenskaper og om ulike rammevilkår for tjenesten. Det er f.eks. stor forskjell på å være prost i Sandefjord innenfor et rimelig begrenset geografisk område (414 km²) og Hallingdal med store avstander (5403 km²), eller å være prost i Drammen og Lier med ansvar for 19 prester eller Hallingdal med 7 prester.

Det er vanskelig å lage en fullstendig og utfyllende beskrivelse av prostehverdagen og hva prosten bruker tid og ressurser til, men i den videre vurderingen av hvor stort eller lite et prosti kan/bør være, vil vi trekke fram følgende faktorer som avgjørende:

- *Antall prester*

Prosten skal utøve arbeidsgivers styringsrett overfor alle prestene i prostiet. Det betyr at prosten har ansvar for medarbeidersamtaler, ferieavvikling, arbeidsplanlegging og -fordeling, sykemeldingsoppfølging, konflikthåndtering og flere andre administrative funksjoner knyttet til arbeidsgiveriet. Videre skal prosten støtte opp den enkelte prest gjennom kompetanseutviklende tiltak, veiledning og støtte for å ivareta prestens faglige og menneskelige behov (være biskopens medarbeider i tilsynet).

Dette ansvaret betyr samlet sett at det er begrenset hvor mange prester en prost kan ha ansvar for dersom disse skal følges opp på en god måte. I ledelseslitteraturen er det ulike meninger om hvor mange medarbeidere en leder kan ha personalansvar for, men mange peker på et spenn på 10-20 medarbeidere. I forhold til prostens ansvar for og mulighet til god arbeidsfordeling mellom prestene i prostiet, er det et poeng å ha et minimumsantall prester. I arbeidet med prostereformen rundt 2004 ble det av flere uttalt at det minst bør være 10 menighetsprester i et prosti uten at dette er fastsatt som en absolutt norm. I Tunsberg varierer det, som vist ovenfor, mellom 7 og 19 menighetsprester prosten har ansvar for.

Flere av oppgavene nevnt ovenfor er av administrativ art. Fram til 2024 fikk prostene midler til administrativ hjelp, noe som ble brukt litt ulikt, men nå er det tilskuddet borte. De to største prostiene har imidlertid fått ekstra administrativ hjelp via ansatte på bispedømmekontoret.

Som del av oppfølging og faglig utvikling i presteskapet, gjennomfører de fleste proster fagsamlinger for sine prester (fagdag, fagsamling, konvent og kapittelmøte). Prostene i Tunsberg melder at de i snitt har ca 8 slike samlinger i året, 4 hvert semester. Halvparten av prostiene har også tekstgjennomgang for prestene enten ukentlig eller hver 14. dag. Arbeidsbelastningen for prosten

knyttet til fagsamlingene eller tekstgjennomgangen er i utgangspunktet uavhengig av antall prester i prostiet.

- *Antall andre kirkefaglige medarbeidere*

Etter endringer i tjenesteordningen for proster fra 2026 og kirkemøtevedtak om samledelse, har prosten også medansvar for etterutdanning og faglig utvikling for alle kirkefaglige medarbeidere i prostiet. Dette kan skje gjennom fagsamlinger, individuell oppfølging eller på andre måter. Siden dette er en ny bestemmelse og noe som må skje i et samvirke med kirkevergene, er det noe uklart hvor stort arbeidsomfang dette ansvaret vil medføre.

- *Antall sokn og fellesråd/kommuner*

Prosten skal, i samvirke med råd og utvalg i prostiet, bidra til godt arbeidsmiljø, samarbeid og åndelig fellesskap innen de ulike kirkelige arbeidslag i prostiet og bistå kirkelige organer med faglig veiledning, råd og støtte. Prosten sitter, som hovedregel, i fellesrådet, skal ha jevnlig prostebesøk i menighetene og forventes også å ha kontakt med menighetsrådene.

I Tunsberg møter alle prostene i ett eller to kirkelige fellesråd. Der hvor det er flere fellesråd i prostiet møter sokneprestene fast (dette gjelder i hovedsak ettsokns kommuner hvor fellesråd og menighetsråd i utgangspunktet er identisk). Få av prostene har jevnlig møter med menighetsrådene, og omfanget av prostebesøk er litt ulikt.

I vår kirkeordning er det fellesrådet som har hovedansvaret for kontakt med kommunen. Halvparten av våre proster er jevnlig med på møter med kommunen.

Både antall fellesråd og menighetsråd/sokn har betydning for prostens arbeid, og det er naturlig å avgrense antall råd prosten kan sitte i, uten at det bør settes et absolutt måltall for dette. Kirkeordningen åpner også opp for at det etableres prostiråd hvor prosten også sitter, men i Tunsberg er det kun ett prosti (Drammen og Lier) som har dette.

- *Geografiske avstander*

Som vist ovenfor, skal prosten både følge opp prester, andre kirkefaglige medarbeidere og råd og utvalg i prostiet. Det betyr at reiseavstander har betydning for prostens arbeid og dermed også kapasitet til å følge opp folk og råd. Reiseavstander har også betydning for muligheten for å ha samlinger for medarbeidere fra hele prostiet, enten det gjelder ansatte eller folkevalgte. Prostiets geografiske størrelse har dermed betydning.

- *Prostens prestatjeneste.*

I tjenesteordningen for proster står det at «prosten gjør tjeneste som

menighetsprest slik biskopen fastsetter.» Dette skjer i et samspill mellom den enkelte prost og biskopen, og det avhenger bl.a. av gudstjenesteforordningen, prostesetets betydning og prostens samlede kapasitet.

Alle prostene i Tunsberg har jevnlig gudstjenester i eget prosti, men antallet varierer mye fra 8 til 21 i 2025 (fungerende proster som også er sokneprester hadde et større antall). I tillegg deltar prostene på innsettelser, avskjeder, kirkejubileer o.l., men også dette antallet varierer mye fra 2 til 18 i 2025. Halvparten av prostene inngår i dag i en fast gudstjenesteturnus i en bestemt kirke.

Når det gjelder gravferd og vigsler, er det få proster som inngår i en fast turnus med unntak av sommerferien, og antall gravferder forrettet av prost i 2025 varierer fra 0 til 20. Prostene har kun et par vigsler årlig.

I noen andre bispedømmer har prostene tilnærmet ingen menighetsprestetjeneste. I Tunsberg mener vi like fullt at prostens prestetjeneste er viktig og at prostene jevnlig bør ha gudstjenester. Hvorvidt prosten også bør inngå i fast turnus for kirkelige handlinger kan diskuteres.

- *Prosten som del av bispedømmets ledelse*

Prostene er del av biskopens ledergruppe, noe som betinger jevnlig kontakt med biskopen. Det avholdes 4 todagers prostemøte i året (inkludert årlig ledersamling for proster og kirkeverger) samt 3 dagsmøter. Det er et åpent spørsmål hvor stor en slik ledergruppe bør være.

Prosten representerer arbeidsgiver lokalt (i prostiet) og er dermed arbeidsgiver i lokale kontaktmøter og andre fora hvor medbestemmelse etter hovedavtalen utøves. I praksis betyr det at prostene innkaller til minst 2 kontaktmøter i semesteret.

Prosten er også svært viktig i forbindelse med visitaser, både forberedelser, gjennomføring og oppfølging. I snitt har biskopen 6-7 visitaser årlig, noe som betyr at prostene i snitt har i underkant av 1 visitas i året. Selv om dette er relativt lite, er arbeidet med visitaser omfattende og tar mye ressurser både før, under og etter en visitas.

Oppsummering

Størrelsen på et prosti, og dermed også rammene for prostistrukturen i Tunsberg, er først og fremst knyttet opp mot prostens ansvar og oppgaver. De viktigste faktorene en da må ta hensyn til, er antall prester prosten leder, antall andre kirkefaglige medarbeidere som prosten har faglig medansvar for, antall fellesråd og sokn i prostiet

og prostiets geografiske utstrekning. I tillegg må det være tilstrekkelig tid til at prosten også kan utøve menighetsprestetjeneste, ikke minst i gudstjenester. En tilleggsfaktor er da hvor mye tid prosten skal bruke til rene administrative oppgaver (som også andre kunne ha gjort) sett i forhold til ledelse og prestetjeneste.

4 Behov for endring?

Generelle betraktninger

Tunsberg har i dag 9 prostier av svært ulik størrelse og historie, og opp gjennom historien har prostistrukturen jevnlig blitt justert som vist ovenfor. De siste endringene har i hovedsak kommet som resultat av endringer i kommunestrukturen.

Behovet for en ny gjennomgang handler om flere ting:

- Økonomi – satt på spissen er proster kostbare prester, så trenger vi så mange proster i forhold til de oppgaver og det ansvar prosten har?
- Ledelse og struktur – hvor mange mellomledere er det behov for i et bispedømme og i hvilken grad trengs støttefunksjoner for en mellomleder?
- Prestetjeneste – vil en reduksjon av antall prostier og proster kunne kompenseres med mer prestetjeneste?
- Samarbeid – hvordan få til en god samhandling og samledelse med andre, f.eks. fellesråd og kirkeverge hvis prostiene blir større enn i dag?

Økonomi

I 2022, når dagens prostistruktur først ble satt på dagsorden, var økonomi en vesentlig faktor i drøftingene: Hvor mye penger kan en spare på å redusere antall prostier?

Fortsatt er økonomi en viktig faktor. Det er lite som tyder på at bispedømmerådets økonomi vil bedres vesentlig de kommende år, heller motsatt. Det betyr at bispedømmerådet kontinuerlig må vurdere hvorvidt pengene brukes klokt. Det handler bl.a. om fordeling av ressurser mellom vanlig prestetjeneste og ledelse/administrasjon.

Reduksjon av antall prostier vil på sikt redusere lønnsutgiftene, det gjelder også dersom prosten fullt ut erstattes med en menighetsprest (3-400 000 i reduserte personalutgifter). Så er det et spørsmål om reiseutgiftene vil øke dersom prostiet blir geografisk større. Til en viss grad vil nok det være tilfelle, men antakelig i mye mindre grad enn de sparte lønnskostnadene.

Det handler altså dels om å redusere utgifter og dels om å omdisponere midler slik at mer går til prestetjenesten og mindre til lederfunksjoner.

Ledelse og struktur

Prostiene er som kjent svært ulike og ledelsesutfordringene likeså. Ledelse handler her om flere ting. Prostene utøver arbeidsgivers styringsrett overfor prestene, og da er som

vist ovenfor spørsmålet hvor mange arbeidstakere en kan lede. Prosten har i tillegg medansvar for den faglige utviklingen av alle kirkefaglige medarbeidere og skal, sammen med kirkevergen(e) lede og støtte ansatte. Samledelse med kirkevergen(e) er av stor betydning framover.

Samtidig utgjør prostene i fellesskap prostemøtet som er en av biskopens ledergrupper. Det er da et spørsmål om mer like prostier når det gjelder antall medarbeidere en har ansvar for, vil bidra til at prostefellesskapet og da også prostemøtene vil fungere bedre og kunne være en mer effektiv ledergruppe rundt biskopen.

En del av prostens arbeid er av administrativ art. Større prosti gir mer administrasjon for den enkelte prost, noe som kanskje bør kompenseres med administrativ støtte slik det i dag gjøres for de to største prostiene.

Prostens ansvar for kompetanseheving og faglig utvikling kan i noen tilfeller være enklere i et større prosti da en har flere medarbeidere både å spille på og utvikle faglig samarbeid med.

Prestetjeneste

Prosten er også prest selv om en i stor grad har ledelse som hovedoppgave. Samtidig er det et spørsmål i hvor stor grad prosten skal og bør gjøre prestatjeneste. I dag varierer det mye mellom prostiene. Dersom en har færre prostier og framhever prostens lederrolle mer enn presterollen, kan en frigjøre ressurser til mer prestatjeneste (se også ovenfor om økonomi). Samtidig er det viktig å fastholde nettopp prostens prestatjeneste som en viktig del av det pastorale lederansvaret prosten har. Her må ulike hensyn veies opp mot hverandre.

Samarbeid

Som vi har sett, har prosten en viktig rolle med å bidra til godt samarbeid mellom ulike råd i prostiet. Antall fellesråd og sokn er dermed en kritisk faktor som legger noen begrensninger på hvor stort et prosti kan være. Igjen kan vi understreke ønsket om god samledelse mellom prost og kirkeverge(r), noe som krever tid og energi.

I 2 av våre 9 prostier er det i dag et en-til-en-forhold mellom prosti og kommune/fellesråd. Det gir gode muligheter for tett samarbeid mellom de to arbeidsgiverne i prostiet, prost og kirkeverge. Samsvar mellom prostigrenser og kommunegrenser har stor verdi og bør vektlegges.

5 Mulige alternativer

Når en nå skal gjennomgå prostistrukturen, kunne en tegnet hele kartet på nytt med utgangspunkt i de 25 kommunene/fellesrådsområdene vi har, da disse er styrende. Det er også avgjørende at en ikke krysser fylkesgrensene (med unntak av Jevnaker).

Samtidig kan det være fornuftig å ta utgangspunkt i gjeldende struktur og se på hvilke endringer og justeringer som er mulige - dvs. vurdere eventuelle sammenslåinger eller delinger av dagens prostier.

Nedenfor vil vi, med utgangspunkt i dagens prostier, beskrive mulige alternativer og kort vurdere disse i forhold til det som ovenfor er sagt om prostens ansvar og oppgaver (antall prester, antall kirkefaglige medarbeidere, antall fellesråd og sokn, geografisk størrelse og økonomi).

For de ulike mulige modellene vil det også foreligge en oversikt over aktuelle fakta knyttet til dagens struktur.

Sandefjord og Larvik

Fram til 1999 var Larvik og Sandefjord et prosti, men ble da delt i to. For Larvik og Sandefjord er det to alternativer: Sammenslåing eller beholde dagens to prostier.

Larvik og Sandefjord er i dag 2 av 8 prostier i hele landet som har sammenfallende grenser med kommunen. Det betyr at prostiet og fellesrådsområdet er likt og prost og kirkeverge har samme geografiske ansvarsområde, noe som gir noen fordeler i samarbeid og samledelse. Ved en sammenslåing vil en miste denne fordelene.

Fakta:

	Prester	Kirkefaglige medarbeidere	FR	Sokn	Areal Km ²
Larvik	10	22	1	11	771
Sandefjord	10	21	1	10	414
Sammenslått	20	43	2	21	1185

Ved en sammenslåing vil det nye prostiet ha 20 menighetsprester, 2 fellesråd og 21 sokn. Dette synes å være innenfor et forsvarlig omfang av medarbeidere. Med et så stort prosti, bør imidlertid prosten tilføres noe administrativ støtte, enten som deltidsstilling eller som tjenester utført av bispedømmekontoret.

En sammenslåing vil frigjøre en prostestilling, en ressurs som enten kan tas ut som ren innsparing eller brukes til prestatjeneste. I dag utfører prostene noe menighetsprest-tjeneste som bør kompenseres.

Nord-Jarlsberg

Nord-Jarlsberg prosti ble redusert i 2020, da Re kommune ble overført til domprostiet mens Svelvik gikk til Drammen og Lier. Prostiet består i dag av to kommuner/fellessrådsområder og 7 sokn (flere sokn ble slått sammen i 2020). For Nord-Jarlsberg er det i dag tre alternativer: Sammenslåing med domprostiet, deling av prostiet

hvor Horten går til domprostiet og Holmestrand til Drammen og Lier, eller beholde prostiet som i dag.

Ved en deling vil dagens to største prostier, domprostiet og Drammen og Lier bli enda større, i tillegg vil Holmestrand, som er del av Vestfold, da bli del av et prosti som ligger under en annen statsforvalter, noe som kan bli vanskelig sett i forhold til beredskapsarbeid.

Ved sammenslåing av Nord-Jarlsberg og domprostiet, vil domprostiet bli veldig stort, noe som er krevende særlig med tanke på at domprosten også har særskilte funksjoner som biskopens faste stedfortreder. Både domprostiet og Drammen og Lier prosti har i dag administrativ støtte gjennom bispedømmekontoret, så behovet for ytterligere administrativ støtte vil ikke være stort.

Både ved deling og sammenslåing vil en spare en prosteressurs som enten kan tas ut som ren besparelse eller tilføres som hel eller delvis prestatjeneste i prostiet.

Fakta:

	Prester	Kirkefaglige medarbeidere	FR	Sokn	Areal Km ²
Nord-Jarlsberg	12	15	2	7	481
Domprostiet	16,5	34	2	14	426
Drammen og Lier	19	41	2	14	587
Nord-Jarlsberg/domprostiet	28,5	49	4	21	907
Domprostiet/Horten	23,5		3	18	497
Drammen og Lier/Holmestrand	24		3	17	999

Ringerike og Hallingdal

Ringerike og Hallingdal er to geografisk store prostier, men med relativt lite antall medarbeidere. Alternativene er da enten å slå sammen prostiene eller beholde de som i dag.

Hallingdal er geografisk det absolutt største prostiet i bispedømmet både når det gjelder areal og antall kommuner (6), men i forhold til antall ansatte og folketall/medlemstall er prostiet relativt lite med 7 prester og i alt 18 andre kirkefaglige ansatte. De fleste kommunene er ettsokns kommuner, så prosten sitter kun i et fellesråd.

Ringerike er relativt stort geografisk, men også det har relativt få medarbeidere (9 prester og 15 andre kirkefaglige medarbeidere). Prostiet består av tre kommuner, men to av dem er ettsokns-kommuner, så prosten har kun sete i ett fellesråd.

Sett i forhold til antall medarbeidere, er en sammenslåing naturlig å vurdere, men de geografiske avstander blir da nokså store. Det kan medføre at prosten oppleves «langt vekke» og muligheten for fysiske fellessamlinger for hele prostiet er vanskelig. En må i så fall dele prostiet i to deler i noen sammenhenger.

Hallingdal, i likhet med Kongsberg, består av flere ett-sokns kommuner eller kommuner med felles menighetsråd, noe som betyr at soknepresten sitter i fellesrådet (menighetsråd med fellesrådsfunksjoner). Det betyr at sokneprestene i disse kommunene «overtar» noen av oppgavene prosten har og dermed vil avlaste prosten noe i forhold til de steder hvor prosten sitter i alle fellesråd. Der vi ofte snakker om samledelse mellom prost og kirkeverge, vil en disse stedene måtte se på samledelse mellom sokneprest og kirkeverge.

Fakta:

	Prester	Kirkefaglige medarbeidere	FR	Sokn	Areal Km ²
Ringerike	10	15	3	12	1751
Hallingdal	7	18	6	10	5403
Sammenslått	17	33	9	22	7154

Eiker prosti

Bispedømmerådet har vedtatt å legge ned Eiker prosti, men det kan skje på to måter: enten dele Eiker eller slå sammen hele Eiker med et annet prosti. Da prostistrukturen i Eiker var på høring i 2024, delte høringsinstansene seg i to: De fleste som er i dagens Eiker prosti ønsket sammenslåing med Kongsberg, mens de fleste som ikke tilhører Eiker, men som likevel kunne bli berørt, anbefalte at Eiker ble delt i to hvor Øvre Eiker ble del av Kongsberg prosti mens de øvrige soknene ble del av Ringerike.

Dersom en velger å dele prostiet i to og flytter kun Øvre Eiker til Kongsberg og resten til Ringerike, vil det gjøre det svært vanskelig å slå sammen Ringerike og Hallingdal. Et slikt prosti vil bli i største laget, både geografisk og i forhold til antall medarbeidere og råd. En bør derfor velge mellom å slå sammen Ringerike og Hallingdal eller å slå sammen deler av Eiker med Ringerike og dermed beholde Hallingdal som i dag.

Når det gjelder en eventuell sammenslåing av Kongsberg og Eiker, så vil et samme gjelde her som i Hallingdal, nemlig at flere av kommunene er ett-sokns kommuner med de konsekvenser det kan få for arbeidsdelingen mellom prost og sokneprest (se ovenfor i beskrivelsen av Hallingdal og Ringerike).

Det er også mulig å tenke seg en løsning hvor Øvre Eiker går til Kongsberg, Modum til Ringerike, og Krødsherad og/eller Sigdal til Hallingdal, men gitt andre samarbeidsrelasjoner i regionen, er det ikke løsninger som anbefales.

Fakta:

	Prester	Kirkefaglige medarbeidere	FR	Sokn	Areal Km ²
Eiker	9	13	4	8	2032
Kongsberg	8	11	4	13	3988
Ringerike	10	15	3	12	1751
Eiker og Kongsberg	17	24	8	21	6020
Kongsberg/Øvre Eiker	12	16	5	17	4406
Ringerike/Modum, Sigdal og Krødsherad	15	26	6	16	3484

Oppsummering

Gjennomgangen ovenfor viser 6 ulike muligheter for endring i dagens prostistruktur:

1. Sammenslåing av Larvik og Sandefjord.
2. Sammenslåing av Domprostiet og Nord-Jarlsberg.
3. Deling av Nord-Jarlsberg hvor Horten går til domprostiet og Holmestrand til Drammen og Lier.
4. Sammenslåing av Ringerike og Hallingdal.
5. Sammenslåing av Eiker og Kongsberg.
6. Deling av Eiker slik at Øvre Eiker går til Kongsberg, mens Modum, Sigdal og Krødsherad går til Ringerike (da utgår alternativ 4).

Endring vil alltid skape motstand og usikkerhet. Vedlagt saken følger en ROS-analyse som viser mulige konsekvenser av både sammenslåing og deling av prostier. Også denne analysen er del av høringen og kan kommenteres i høringssvarene.

6 Veien videre

Med utgangspunkt i beskrivelsene ovenfor av prostiet, prostens ansvar og oppgaver og de alternative mulighetene, sendes saken på høring til alle fellesråd, menighetsråd, proster og fagforeninger (som organiserer kirkelige ansatte) i bispedømmet. Det er også åpent for at andre kan sende høringssvar hvis de ønsker.

I etterkant av høringen, vil stiftsdirektøren utarbeide forslag til eventuell ny prostistruktur. Forslaget skal drøftes i prostemøte, kontaktmøte og Tunsberg Arbeidsgiverforum før det sendes til bispedømmerrådet for endelig behandling 8. juni 2026.